

Riktlinje säkerhet

Omfattning

Denna riktlinje utgår från regionens säkerhetspolicy och utgör grunden för regionens strategiska säkerhetsarbete. Riktlinjen innehåller övergripande mål, organisation, roller och ansvar samt en beskrivning av respektive säkerhetsområde.

Denna riktlinje riktar sig till samtliga medarbetare och förtroendevalda inom Region Norrbotten och dess majoritetsägda bolag samt alla verksamheter som bedrivs i egen regi eller på uppdrag av regionen.

Mål och syfte

Inom Regionen Norrbotten är målet för det strategiska säkerhetsarbetet att regionens verksamheter är robusta och har en god beredskap att hantera oväntade händelser eller störningar.

Regionen ska bedriva ett systematiskt säkerhetsarbete i syfte att säkerställa integritet, säkerhet och trygghet för patienter, anställda, förtroendevalda och alla övriga som berörs av regionens olika verksamheter.

Principer för säkerhetsarbetet

Följande principer ska vara vägledande för säkerhetsarbetet:

Ansvarsprincipen – Ansvaret för säkerheten ska vara tydligt definierat och den som ansvarar under normala förhållanden ansvarar även under kris och höjd beredskap.

Närhetsprincipen – Säkerhetsarbetet ska ske systematiskt i det dagliga arbetet och händelsen, krisen eller avvikelserna ska hanteras där de inträffar och av närmast berörda.

Likhetsprincipen - En verksamhets lokalisering och organisation ska så långt som möjligt vara densamma under fred, kris och höjd beredskap.

Organisation

Det regiongemensamma säkerhetsarbetet samordnas av säkerhetschefen med stöd av säkerhetsråd och säkerhetsområden.

Säkerhetsrådet

Består av regionens säkerhetssamordnare från respektive sjukhusområde, rättspsykiatri och folkhälsovård. Säkerhetsrådet leds och samordnas av säkerhetschefen.

Säkerhetsrådets uppgifter är att:

- Ansvara för planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av säkerhetsarbetet inom regionens länsdelar.
- Ha en uppdaterad lägesbild av säkerhetsarbetet inom Region Norrbotten.
- Förmedla aktuellt säkerhetsläge via säkerhetschef till säkerhetsområden.

Regional säkerhetsområdesgrupp

Regionala säkerhetsområdesgruppen (RSG) består av 14 stycken säkerhetsområden. RSG uppgift är att samordna det strategiska säkerhetsarbetet inom regionen ur ett helhetsperspektiv. I RSG ingår företrädare för respektive säkerhetsområde. RSG leds och samordnas av säkerhetschefen.

Den regionala säkerhetsområdesgruppens uppgifter är att:

- Upprätta regional lägesbild av säkerhetsarbetet inom respektive område.
- Planera och bereda inkomna ärenden/uppdrag från/till säkerhetsrådet.
- Utgöra stöd till säkerhetsrådet genom rapportering av uppdrag, styrningar, aktiviteter och händelser.

Säkerhetsenheten

Ingår i avdelningen för lednings- och verksamhetsstöd som är en del i regiondirektörens stab. Säkerhetschefen har det övergripande ansvaret för samordning och ledning av enheten. Enheten har ett funktionsansvar för säkerhetsområdena beredskap, brandsäkerhet, informationssäkerhet samt kriminalitet och brottsförebyggande.

Säkerhetsområden

Inom regionen finns 14 stycken säkerhetsområden arbetsmiljö, beredskap, brandsäkerhet, driftsäkerhet, informationssäkerhet, IT-säkerhet, kriminalitet/brottsförebyggande, läkemedel, miljösäkerhet, MT-säkerhet, patientsäkerhet, smittskydd, strålsäkerhet och vårdhygien. Säkerhetsområdena är organiserade i regiondirektörens stab och divisionerna närsjukvård, länsjukvård, service och länsteknik.

Roller och ansvar

Säkerhetschef

Ansvarar för ledning, samordning, utveckling och uppföljning av regionens strategiska säkerhetsarbete samt företräder säkerhetsområdet kriminalitet och brottsförebyggande. Har samordningsansvar för säkerhetsrådet och för övriga säkerhetsområden.

Närsjukvårdschef

Samordnar regionens säkerhets- och beredskapsarbetet med stöd av sin lokala säkerhetssamordnare.

Säkerhetssamordnare

Den lokala säkerhetssamordnaren ansvarar för att upprätthålla det systematiska säkerhetsarbetet inom respektive ansvarsområde. Säkerhetssamordnaren ska bistå närsjukvårdschef i det dagliga säkerhetsarbetet. De ska delta i och förmedla aktuell lägesbild från respektive ansvarsområde till säkerhetsrådet. Tillsammans med säkerhetschef ska de samordna det strategiska säkerhetsarbetet inom regionen.

Säkerhetsområdesföreträdare

Samordnar säkerhetsarbetet inom eget säkerhetsområde, upprättar regional lägesbild och företräder det egna säkerhetsområdet i den regionala säkerhetsområdesgruppen. Företrädaren har det strategiska samordningsansvaret inom eget säkerhetsområde.

Ansvar

Huvudprincipen är att säkerhetsansvaret följer verksamhetsansvaret och att säkerhetsarbetet bedrivs som en integrerad del i det dagliga arbetet.

Samverkan

Intern samverkan

Säkerhetschefen samordnar regelbundet regionens säkerhetsarbete på regional nivå genom månatliga möten med säkerhetsråd och säkerhetsområdesgrupp.

Extern samverkan

För att skapa ett förebyggande säkerhetsarbete så är en god och kontinuerlig extern samverkan en viktig framgångsfaktor. Säkerhetschef, säkerhetskamordnare och företrädare för de olika säkerhetsområdena har en viktig roll vid samverkan med externa aktörer som t ex olika myndigheter, andra vårdgivare, räddningstjänst, polis, väktarbolag mm.

Säkerhetsområden

För varje säkerhetsområde redogörs nedanstående för omfattning, syfte och ansvar.

Arbetsmiljö

Omfattning: Hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande arbete.

Syfte: Arbetsmiljöarbetet inom regionen syftar till att säkerställa en trygg, sund och säker arbetsmiljö för alla medarbetare, patienter och förtroendevalda.

Ansvar: Varje chef med arbetsmiljödelegation har ansvaret att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete enligt gällande lagar och förordningar samt enligt styrande dokument inom Region Norrbotten.

Beredskap

Omfattning: Planering för hantering av allvarlig/särskild respektive extraordinär händelse för regional och lokal krisledning samt tjänsteman i beredskap (TiB). Området hanterar även regionens planering för verksamhet under höjd beredskap/krig, signalskydd samt säkerhetsskydd.

Syfte: Säkra sjukvårdens beredskap vid särskild eller extraordinär händelse och vid svåra påfrestningar på samhället i fred och vid höjd beredskap.

Ansvar: Samordna, organisera, utvärdera och bemanna regional krisledning (RKL). Närsjukvårdschef ansvarar för att samordna, organisera, utvärdera, bemanna och leda lokal krisledning (LKL). Verksamhetschef ansvarar för att regionens katastrofmedicinska förmåga upprätthålls.

Brandsäkerhet

Omfattning: För att uppnå kravet på ett skäligt brandskydd, enligt lag om skydd mot olyckor, ska regionen bedriva ett systematiskt brandskyddsarbete. Det systematiska brandskyddsarbetet bedrivs såväl med avseende på förebyggande åtgärder som på de åtgärder som ska vidtas i händelse av inträffad brand.

Syfte: Säkerställa att ingen ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand i regionens verksamheter och lokaler.

Ansvar: Det systematiska brandskyddsarbetet ska följa linjeorganisationen från regiondirektören och neråt i likhet med det systematiska arbetsmiljöarbetet. I regionens anvisningar för brandsäkerhet framgår hur olika delar inom brandsäkerhetsarbetet regleras samt brandskyddsorganisationens rollbeskrivning med ansvarsfördelning.

Driftsäkerhet

Omfattning: Driftsäkerhet innebär ett omfattande förvaltnings-, tillsyns-, skötsel- och underhållsarbete som ställer krav på särskild kompetens och behörighet och omfattar både inomhus- och yttre miljö.

Syfte: Driftsäkerhetsarbetet ska skapa trivsel, trygghet, god funktion och arbetsmiljö, samt att Regionens lokaler ska vara säkra genom ett förebyggande säkerhetsarbete som minimerar risk för störningar och oförutsedda händelser.

Ansvar: Fastighetsägaren (region fastigheter) svarar för sin fastighets tekniska standard och säkerhet, men har även ett långtgående ansvar för hälsan och säkerheten hos dem som bor, arbetar och vistas i och omkring fastigheten.

Fastighetschefen ansvarar för att resurser och kompetens finns för att säkerställa den operativa driftsäkerheten. Fastighetschefen ansvarar även för det strategiska arbetet.

Förvaltare och driftchef har ansvaret över den operativa driftsäkerheten inom respektive fastighetsområde.

Informationssäkerhet

Omfattning: Systematiskt kvalitetsarbete för informationssäkerhet med avseende på risk, genom ett upprättat och implementerat ledningssystem för informationssäkerhet.

Syfte: För att säkerställa att informationen är tillgänglig, riktig, konfidentiell och spårbar ska ett systematiskt informationssäkerhetsarbete bedrivas.

Ansvar: Regionen åtar sig att ständigt förbättra lämpligheten, tillräckligheten och verkan av ledningssystemet för informationssäkerhet.

Informationssäkerhetsstrategen är ansvarig för ledningssystemet och dess kontrollaktiviteter samt rapporteringen till ledningen om dess efterlevnad i verksamheten.

IT-säkerhet

Omfattning: Säkerhetsområdet omfattar skydd av verksamhetens IT-infrastruktur och IT/Medicintekniska-system.

Syfte: Införa framtagna tekniska säkerhetslösningar inom olika områden samt vara ett stöd i pågående ärenden, incidenter och upphandlingar gällande IT-säkerhet. Genomföra katastrof-/kontinuitetsplanering, utforma och etablera rutiner för incidenthantering, riskanalyser, övergripande IT-säkerhetsarkitektur samt mätning/utvärdering av informations- och IT-säkerhet.

Ansvar: Verksamhetschef IT/Medicinteknisk Drift har det operativa ansvaret för det dagliga IT-säkerhetsarbetet.

Kriminalitet/brottsförebyggande

Omfattning: Förebyggande skydd av regionens verksamhet mot brottslighet som t ex stöld, inbrott, skadegörelse mm.

Syfte: Det förebyggande arbetet ska inriktas mot att försvåra, förhindra samt att miniminera konsekvenserna av brottslighet som är riktad mot Region Norrbotten för att skydda dess patienter, medarbetare, förtroendevalda, studenter samt besökare.

Ansvar: Regionens medarbetare ansvarar för dagligt och förebyggande säkerhetsarbete för att skydda sina verksamheter.

Vid händelse av brott ansvarar verksamhetschef/enhetschef för upprättande av polisanmälan.

Läkemedel

Omfattning: Regionens läkemedelsanvändning innefattar delprocesserna läkemedelsbehandling, läkemedelsförsörjning och läkemedelshantering.

Syfte: Leverera en korrekt läkemedelsanvändning som innebär att läkemedelsanvändningen utifrån alla aspekter är patientsäker, evidensbaserad, hållbar och kostnadseffektiv.

Ansvar: Vårdkvalitetsenheten har det strategiska ansvaret och delar det operativa ansvaret med linjeorganisationen.

Medicinteknisk säkerhet

Omfattning: Säkerställa en korrekt användning och hantering av medicintekniska produkter med syfte att undvika patient- och personalskador.

Syfte: Säkerställa att anskaffning sker av ändamålsenliga medicintekniska produkter med god kvalitet, utföra ankomstkontroller och funktionskontroller, utreda avvikelser samt arbeta med förebyggande åtgärder såsom daglig skötsel, planerat underhåll och riskhantering.

Ansvar: Verksamhetschef ansvarar för förebyggande åtgärder såsom daglig skötsel, planerat underhåll och riskhantering av medicintekniska produkter inom eget ansvarsområdet för att säkerställa att utrustningarna och systemen är tekniskt säkra att använda.

Miljö säkerhet

Omfattning: Hantering och transporter av farligt gods, farligt avfall samt kemikalier till, från och inom regionens verksamheter.

Syfte: Miljöanpassa upphandling, fastighetsförvaltning, fastighetsdrift, transporter, materialförsörjning, kemikaliehantering och avfallshantering för att säkra en hög nivå på miljö säkerhetsarbetet.

Ansvar: Regionens säkerhetsrådgivare för transport av farligt gods ska under verksamhetsledningens ansvar se till att verksamheten följer gällande bestämmelser om transport av farligt gods samt vidtar de åtgärder som krävs för att förebygga olyckor.

För de interna miljö säkerhetsfrågorna ansvarar regionens miljö samordnare och för de externa miljöfrågorna ansvarar regionens hållbarhetsstrateg.

Patientsäkerhet

Omfattning: Systematiskt kvalitets och patientsäkerhetsarbete.

Syfte: Att minska antalet vårdskador, tidigt identifiera risker för vård skador, ta lärdom av händelser och arbeta förebyggande för att förhindra att skador inträffar. I patientsäkerhetsarbetet ingår även att aktivt medverka för att involvera patienter och närstående.

Ansvar: Vårdgivaren har det yttersta ansvaret för regionens systematiska patientsäkerhetsarbete. Verksamhetsstrateg patientsäkerhet ansvarar för att samordna och följa upp patientsäkerhetsarbetet. Verksamhetschef ansvarar för den egna verksamheten och medarbetarna ansvarar för att rapportera händelser, tillbud och risker samt delta i det systematiska patientsäkerhetsarbetet.

Smittskydd

Omfattning: Smittskyddsläkaren förser allmänhet, vårdgivare och andra intressenter med relevant information i smittskyddsfrågor, utför omvärldsbevakning, följer upp det infektionsepidemiologiska läget, står för regionens epidemiplanering samt bevakar att den som bär på en smittsam sjukdom får det stöd och den vård som påkallas av sjukdomen eller smittrisen. Smittskyddsarbete bedrivs i samverkan med flera olika myndigheter.

Syfte: Verka för effektiva, samordnade och likformiga insatser som syftar till att förebygga och begränsa utbrott eller spridning av smittsamma sjukdomar.

Ansvar: Smittskyddsläkaren är en myndighet som har det samlade ansvaret, inklusive översyn, för smittskyddsinsatser i Norrbotten. Smittskyddsläkaren planerar, organiserar och leder säkerhetsarbetet.

Strålsäkerhet

Omfattning: Medicinsk strålningsfysik är en stödfunktion till tillståndshavaren och regionens verksamheter samt förser regionen med lagstadgade funktioner så som strålskyddsexpertfunktion och strålningsfysikalisk ledningsfunktion.

Strålskyddsexpertfunktionen ska rådfrågas avseende skydd av arbetstagare, allmänhet och miljö mot exponering för joniserande strålning och har tolkningsföreträde gällande föreskrifter i ämnet.

Strålningsfysikalisk ledningsfunktion svarar för strålningsfysikaliska frågor

avseende skydd av patienter vid medicinska exponeringar.

Syfte: Skydda människor och miljö mot skadlig verkan av joniserande strålning som, direkt eller indirekt, uppkommit vid diagnostisk eller terapeutisk användning av röntgen eller radioaktiva isotoper.

Strålsäkerhetsarbetet ska inriktas mot att förhindra oavsiktlig bestrålning samt minimera konsekvenserna av avsiktlig bestrålning för regionens patienter, medarbetare, förtroendevalda, studenter samt besökare.

Ansvar: Ytterst ansvarig för strålsäkerheten är vårdgivaren Region Norrbotten i egenskap av tillståndshavare. Det operativa ansvaret åligger dock berörda verksamhetschefer enligt strålsäkerhetsplan.

Vårdhygien

Omfattning: Expertfunktion som omfattar arbetet med att förebygga infektioner relaterade till vårdarbetet inom hälso- och sjukvården i Region Norrbotten. För att erbjuda alla vårdtagare ovanstående kvalitet ska varje organisation ha tillgång till vårdhygienisk kompetens, vilket innefattar både grundläggande kunskap hos all vårdpersonal och tillgång till vårdhygienisk expertis samlad i en vårdhygienisk enhet.

Syfte: Vårdhygien ska som sakkunnig stödja verksamheterna inom slutenvård, primärvård och tandvård i det egna arbetet med att förebygga uppkomst av vårdrelaterade infektioner och smittspridning genom råd, riktlinjer och utbildningar.

Ansvar: Vårdgivaren ansvarar för att vidta åtgärder som behövs för att uppnå en vård av god kvalitet med en god hygienisk standard. Vårdhygien ska medverka vid uppföljning av vårdhygienisk standard (ledningssystem och egenkontroll). Ansvaret för en god hygienisk standard berör alla som finns inom vård och omsorgsverksamhet, det vill säga vård och omsorgstagare, personal, närstående och besökare.

Ledning & styrning

Ledningssystem

Det regionövergripande ledningssystemet är ett stöd för Region Norrbottens verksamheter och här finns samtliga säkerhetsområden samlade. De är författningsstyrda med krav från lagar, förordningar, föreskrifter och som återfinns i ledningssystemet under rubriken säkerhet. Här återfinns säkerhetsområdenas styrande och stödjande dokument.

Hänvisningar

Urval av grundläggande styrdokument:

Region Norrbottens Säkerhetspolicy

Arbetsmiljölagen (1977:1 160)

Patientdatalagen (2008:355)

Brottsbalken (1962:700)

Jordabalken (1970:944)

Miljöbalken (1998:808)

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Säkerhetsskyddslagen (2018:585)

Kamerabevakningslagen (2018:1 200)

Smittskyddslagen (2004:168)

Strålskyddslag (2018:396)

Strålskyddsförordning (2018:506)

Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544).

Lagen om totalförsvaret och höjd beredskap (1992:1 403)

Föreskrift och allmänna råd om katastrofmedicinsk beredskap (SOSFS 2013:22).

Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659)

Patient lagen (SFS 2014:821)

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbeten (SOSFS 2011:9)

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vårdgivares systematiska patientsäkerhetsarbete (HSLF-FS 2017:40)

Inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter om anmälan av händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vård skada (lex Maria) (HSLF-FS 2017:41)